Framtidens SKOGSNÄRING

Skogen som samhällsbärare

Kommunpolitiker om näringen som möjliggör landsbygden

Innehåll

Inledning 3

Intervjuade politiker 4

Skogslandet Sverige 5

Skogen som lokal motor och samhällsbärare 6

Samspel mellan kommun och skogsnäring 7

Klimatnytta och energiomställning 9

Brukande, bevarande och den pragmatiska verkligheten 10

Infrastrukturens dilemma – vem bär kostnaden? 11

Ett nytt kontrakt för skogen – sex konkreta rekommendationer 12

Inledning

Syftet med denna rapport har varit att fånga lokala perspektiv på skogen, skogsnäringen och skogspolitiken. Resultatet är tydligare och mer enhetligt än vad den nationella debatten antyder.

Femton kommunstyrelseordföranden – med olika bakgrund, geografi och partitillhörighet – ger en sammanhållen bild: skogen är en samhällsbärare som måste brukas klokt, förvaltas långsiktigt och omges av spelregler som är förutsägbara, rättssäkra och lokalt förankrade. Den polarisering som präglar riksdebatten om skog – som om brukande och bevarande vore oförenliga intressen – existerar inte på lokal nivå. Här är pragmatismen norm och kompromissen verklighet.

Det som återkommer i nästan varje intervju är upplevelsen av ett ökat avstånd mellan det lokala ansvaret och den nationella och europeiska politiken. Kommunerna bär de konkreta konsekvenserna av skogspolitiken – i arbetsmarknaden, vägarna, skattebasen och medborgardialogen. Men de är sällan delaktiga i de beslut som formar den.

Skogen är inte ett särintresse. Den är en del av Sveriges ekonomi, klimatarbete och landsbygd – och den förtjänar en politik som tar den verkligheten på allvar.

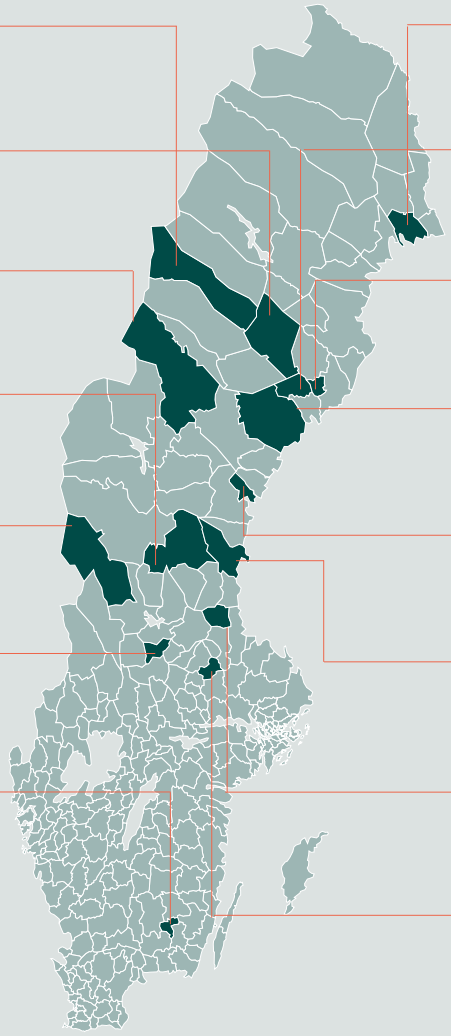

Storuman
KSO: Ulrik Dahlgren (S)
Invånare: 5 500
Sysselsatta i skogsnäringen: 3,7 %

Lycksele
KSO: Roland Sjögren (KD)
Invånare: 12 100
Sysselsatta i skogsnäringen: 5,8 %

Strömsund
KSO: Susanne Hansson (S)
Invånare: 10 900
Sysselsatta i skogsnäringen: 7,8 %

Ljusdal
KSO: Pernilla Färlin (M)
Invånare: 18 400
Sysselsatta i skogsnäringen: 4,9 %

Älvdalen
KSO: Peter Egardt (S)
Invånare: 6 900
Sysselsatta i skogsnäringen: 7,5 %

Gagnef
KSO: Fredrik Jarl (C)
Invånare: 10 300
Sysselsatta i skogsnäringen: 6,9 %

Lessebo
KSO: Lars Altgård (S)
Invånare: 8 100
Sysselsatta i skogsnäringen: 6,7 %

Kalix
KSO: Susanne Andersson (S)
Invånare: 15 200
Sysselsatta i skogsnäringen: 10,2 %

Bjurholm
KSO: Christina Lidström (M)
Invånare: 2 300
Sysselsatta i skogsnäringen: 9,6 %

Vännäs
KSO: Anna Frej (S)
Invånare: 9 000
Sysselsatta i skogsnäringen: 3,6 %

Örnsköldsvik
KSO: Anna-Britta Åkerlind (C)
Invånare: 55 300
Sysselsatta i skogsnäringen: 7,4 %

Timrå
KSO: Stefan Dalin (S)
Invånare: 17 700
Sysselsatta i skogsnäringen: 8,1 %

Hudiksvall
KSO: Mikael Löthstam (S)
Invånare: 37 500
Sysselsatta i skogsnäringen: 7,2 %

Ockelbo
KSO: Magnus Jonsson (S)
Invånare: 5 700
Sysselsatta i skogsnäringen: 3,5 %

Avesta
KSO: Blerta Krenzi (S)
Invånare: 22 900
Sysselsatta i skogsnäringen: 8,4 %

Intervjuade politiker

Rapporten bygger på intervjuer genomförda med kommunstyrelseordföranden i Kalix (Susanne Andersson, S), Gagnef (Fredrik Jarl, C), Älvdalen (Peter Egardt, S), Timrå (Stefan Dalin, S), Lycksele (Roland Sjögren, KD), Hudiksvall (Mikael Löthstam, S), Avesta (Blerta Krenzi, S), Lessebo (Lars Altgård, S), Storuman (Ulrik Dahlgren, S), Ljusdal (Pernilla Färlin, M), Örnsköldsvik (Anna-Britta Åkerlind, C), Bjurholm (Christina Lidström, M), Vännäs (Anna Frej, S), Strömsund (Susanne Hansson, S) och Ockelbo (Magnus Jonsson, S).

Susanne Andersson, S
Kalix

Fredrik Jarl, C
Gagnef

Peter Egardt, S
Älvdalen

Stefan Dalin, S
Timrå

Roland Sjögren, KD
Lycksele

Mikael Löthstam, S
Hudiksvall

Blerta Krenzi, S
Avesta

Lars Altgård, S
Lessebo

Ulrik Dahlgren, S
Storuman

Pernilla Färlin, M
Ljusdal

Anna-Britta Åkerlind, C
Örnsköldsvik

Christina Lidström, M
Bjurholm

Anna Frej, S
Vännäs

Susanne Hansson, S
Strömsund

Magnus Jonsson, S
Ockelbo

Skogslandet Sverige

Sverige är ett ledande skogsland. Med nära 70 procent av landets yta täckt av skog är vi inte bara ett grönt föredöme i Europa, utan också en global aktör inom bioekonomi och klimatomställning. Vår skog växer snabbare än den avverkas, vilket skapar unika möjligheter att både binda koldioxid och ersätta fossilbaserade material och energislag.

Skogsnäringen är en av Sveriges viktigaste exportnäringar. Varje år genererar skogen och dess förädlade produkter ett exportvärde på runt 185 miljarder kronor, vilket gör den till landets näst största exportsektor efter fordonsindustrin. Sektorn sysselsätter direkt och indirekt uppskattningsvis 140 000 personer och är ryggraden i samhällsekonomin för ett stort antal av landets kommuner.

Samtidigt har skogen blivit ett slagfält i en allt mer polariserad politisk debatt på nationell och europeisk nivå. Ofta reduceras den till en symbol, antingen för bevarande eller exploatering, för miljö eller produktion. Men den bilden stämmer inte med verkligheten i de kommuner där skogen finns, brukas och förädlas.

För att fånga dessa perspektiv har Framtidens Skogsnäring genomfört intervjuer med kommunstyrelseordföranden i femton av Sveriges viktigaste skogskommuner. De intervjuade representerar en bred geografisk och politisk spridning från industritunga kuststäder som Örnsköldsvik och Timrå till inlandskommuner som Storuman, Älvdalen och Bjurholm. Flera av de intervjuade är själva skogsägare eller har arbetat inom skogsindustrin under hela sitt yrkesliv. Gemensamt för dem alla är att de dagligen möter skogsfrågornas praktiska konsekvenser.

Resultatet är en mångfacetterad bild av skogen som motor, symbol och samhällsbärare och en tydlig uppmaning till nationella och europeiska beslutsfattare att lyssna mer på den lokala verkligheten.

Bjurholm, Foto: InVästerbotten

Skogen som lokal motor och samhällsbärare

Ekonomiskt fotavtryck

Skogssektorns bidrag till Sveriges BNP har under de senaste 30 åren legat stabilt runt två procent. Men siffran underskattar grovt näringens egentliga betydelse. Skogen är landets näst största exportsektor, den dominerar ekonomin i ett femtiotal kommuner och bär upp hela landsbygdsregioner som annars skulle sakna industriell bas. Räknar man in indirekta effekter – transporter, underhåll, lokal handel, utbildning och service är skogens ekonomiska fotavtryck långt större än BNP-siffran antyder. Forskning visar att varje krona i förädlingsvärde som skapas direkt i skogsindustrin genererar ytterligare 1,3 kronor i andra branscher (Skogsindustrierna, Värdeskapandet i svensk skogsnäring, 2026).

Skogen i kommunerna

För kommuner som Bjurholm, Storuman och Ockelbo är skogsnäringen en existentiell fråga. Christina Lidström (M), kommunstyrelsens ordförande i Bjurholm, formulerar det utan omsvep: skogsnäringen är direkt avgörande för kommunens fortlevnad. I Ockelbo täcks 83 procent av kommunytan av skogsmark, och Magnus Jonsson (S) – som lett kommunen sedan 2005 – beskriver hur näringen präglar allt från identitet och lokal kultur till skatteunderlag. I Storuman leder Ulrik Dahlgren (S) en allians där skogen med Norra Skog, SCA och Sveaskog alla representerade inte bara är ekonomi utan historia och kulturarv.

"Skogsindustrin är en av de viktigaste basnäringarna i kommunen och en stor arbetsgivare."

Anna-Britta Åkerlind (C), KSO, Örnsköldsviks kommun

I Timrå är SCA en av de tyngsta industriella aktörerna, med drygt 500 direkt anställda och en massafabrik som av Stefan Dalin (S) beskrivs som en av Europas största. I Hudiksvall är Holmen/Iggesund det industriella navet, med fler än 700 företag kopplade till skogssektorn. Mikael Löthstam (S) kommunstyrelsens ordförande sedan 2015, anställd av Holmen under hela sin yrkeskarriär och själv skogsägare sätter det i perspektiv: om Holmen drabbades av allvarliga problem skulle det få mycket stora återverkningar för hela kommunen och dess grannkommuner. I Örnsköldsvik beskriver Anna-Britta Åkerlind (C) som äger 100 hektar skog i Kramfors en ekonomi med ännu bredare bas, där avancerad forskning och bioekonomiutveckling vid Domsjö kompletterar den industriella skogsnäringen.

I Gagnef lyfter Fredrik Jarl (C) hur Moelvens sågverk tillsammans med lokala snickeri- och förädlingsföretag bär upp ett decentraliserat näringsliv. I Lessebo beskriver Lars Altgård (S) – med tre decenniers erfarenhet från massa- och pappersindustrin – ett pappersbruk som sysselsätter kring hundra personer och utgör navet i en kommuns ekonomi dominerad av skog. I Älvdalen lyfter Peter Egardt (S) fram besparingsskogens unika roll: en allmänning som ger direkt ekonomisk utdelning till delägarna och finansierar lokal service – ett system utan motsvarighet i Sverige. I Vännäs pekar Anna Frej (S) på att SCA och Holmen båda har kontor och verksamhet i kommunen, med ett sågverk och ett brett nät av privata skogsägare som kompletterande delar.

"Det var malmen, kraften och skogen som byggde välståndet i det här landet. Och det har fortfarande ett stort värde."

Peter Egardt (S), KSO, Älvdalens kommun

Samspel mellan kommun och skogsnäring

För att skogsnäringen även framöver ska kunna utvecklas och bidra till både lokal och nationell välfärd krävs ett nära samspel mellan näringsliv och offentlig sektor. I intervjuerna med kommunpolitikerna framträder tre centrala teman: kompetensförsörjning, lokal förädling och formerna för samverkan i vardagen.

Kompetensförsörjning

En av de mest akuta gemensamma frågorna är oron för framtidens kompetensförsörjning. Branschen har svårt att hitta rätt kompetens – från skogsmaskinsförare till jägmästare – och yrkenas status upplevs som otillräcklig för att locka unga. Stefan Dalin (S) i Timrå pekar på utbredd brist på lastbils- och maskinförare, förvärrad av kortare vintrar som försvårar avverkning på barmark och kräver mer logistik och planering. I Bjurholm beskriver Christina Lidström (M) hur pressade priser på skogliga tjänster gör det svårt att behålla svensk arbetskraft, med ett ökat beroende av utländska arbetstagare som följd.

För att möta behoven görs lokala satsningar med olika inriktning. I Kalix spelar naturbruksgymnasiet en central roll – kommunstyrelsens ordförande Susanne Andersson (S) betonar att gymnasiet är en förutsättning för att kompetensförsörja skogsnäringen på lång sikt. I Ljusdal startade Pernilla Färlin (M) ett fordon- och transportgymnasium i samarbete med 30 lokala företag, vilket inte bara möttes av starkt branschintresse utan också lockat fler sökande till skogsbruksutbildningen. I Avesta ser Blerta Krenzi (S) potential i att bygga skogliga utbildningsspår liknande den modell som redan fungerar mot industrin – med praktik, branschråd och kursmoment tätt kopplade till lokala arbetsgivare. Roland Sjögren (KD) i Lycksele lyfter insatser för att locka fler till transportyrken som en kommunal prioritet, bland annat genom satsningar på lastbils- och yrkeskörkort.

"Vi måste ju få upp statusen på yrket. Det är ju det som är det viktiga. Att man ser att det här är ett framtidsyrke."

Magnus Jonsson (S), KSO, Ockelbo kommun

Förädling

En tydlig ambition i samtliga kommuner är att gå från att främst leverera råvara till att stå för ökad lokal förädling. Målet är att behålla en större del av värdekedjan inom kommungränsen, skapa fler arbetstillfällen, stärka skattebasen och minska sårbarheten vid konjunktursvängningar.

I Timrå pågår ett strategiskt arbete för att öka det industriella träbyggandet, och planer finns på en anläggning för produktion av flygbränsle baserat på skogsavfall. I Kalix ser Susanne Andersson (S) potential att stärka pellets- och energiproduktionen med skogen som bas. I Hudiksvall efterlyser Mikael Lothstam (S) mer innovation och mod att testa nya träbaserade produkter – han menar att skogsindustrin utvecklats starkt på maskinsidan men behöver bli mer offensiv i produktutvecklingen för att framtidssäkra näringen.

Bristen på förädlingsindustri är som tydligast i inlandskommunerna. Roland Sjögren (KD) i Lycksele beskriver hur råvaran lämnar kommunen obearbetad mot kustnära sågverk och massabruk – ett strukturellt problem som kommunen saknar direkta verktyg att åtgärda på egen hand. Susanne

Hansson (S) i Strömsund delar bilden: i en kommun med ”mycket skog och lite folk” är råvaruproduktionen stark medan förädlingsledet är svagt. Lars Altgård (S) i Lessebo – med djup branscherfarenhet – konstaterar att de flesta hävstänger för ökad förädling ligger bortom kommunernas direkta handlingsutrymme: det krävs nationell styrning, infrastruktur och aktiva incitament för att vända trenden.

“Det är ju det som är det viktiga, att vi ser hela värdekedjan. Att vi inte bara skickar iväg råvaran utan att vi också förädlar den.”

Susanne Andersson (S), KSO, Kalix kommun

Samverkan

Skogsnäringen beskrivs i de flesta fall som en naturlig del av kommunens utvecklingsarbete, men formerna för samverkan varierar stort. I Timrå och Örnsköldsvik är dialogen kontinuerlig och institutionaliserad. Anna-Britta Åkerlind (C) i Örnsköldsvik lyfter kommunens medfinansiering av forskningsprojekt vid RISE Processum som ett exempel på samverkan som knyter an till den bredare bioekonomiutvecklingen. I Vännäs deltar skogsnäringen i kommunens näringslivsråd – Anna Frej (S) ser det som avgörande för att hålla dialogen levande och minska polarisering.

I Ockelbo beskriver Magnus Jonsson (S) ett tydligt dialoggap: skogsnäringen knackar sällan på kommunens dörr, och kommunen saknar intern expertis för strukturerade samtal om skogsfrågorna. I Avesta har Blerta Krenzi (S) initierat en översyn av kommunens skogsinnehav och skogspolicy – ett arbete som signalerar en ambition att ta en mer aktiv roll. I Bjurholm betonar Christina Lidström (M) att en bättre koordinering med Trafikverket och näringen kring vägunderhållet vore en konkret och omedelbart värdefull form av samverkan.

Flera kommunledare önskar att näringen, särskilt de stora bolagen, tar en mer proaktiv roll som samhällsaktörer och engagerar sig i frågor som kompetensförsörjning, bostadsbyggande och lokal attraktionskraft – inte enbart i ärenden som direkt rör den egna verksamheten.

Karlsborgs produktionsenhet, strax utanför Kalix Foto: Billerud

Klimatnytta och energiomställning

Substitution och kolsänka

Skogsnäringen är en central del av Sveriges klimatarbete. Genom substitutionseffekten – att ersätta fossilbaserade material och bränslen med biobaserade alternativ – minskar Sveriges årliga klimatbelastning med cirka 52 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Skogen fungerar dessutom som naturlig kolsänka, och långlivade träprodukter lagrar kol under decennier. Enligt rapporten ”Svensk skogsnärings klimateffekt 1990 till 2020” sänker skogen och dess produkter Sveriges klimatbelastning sammantaget med omkring 93 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år – en siffra utan motsvarighet i någon annan enskild sektor.

Lokalt klimatarbete

I kommunerna är klimatperspektivet konkret och vardagsnära. I Kalix används restmaterial som bränsle i det lokala värmeverket. I Timrå återvinns industriell överskottsvärme från SCA till fjärrvärmenätet, och Stefan Dalin (S) berättar om kommande investeringar i bioflygbränsle baserat på skogsavfall. I Lessebo har stigande priser på bränsleflis fått direkt genomslag i fjärrvärmetaxorna – Lars Altgård (S) beskriver det som en återkommande fråga i medborgardialogen. I Hudiksvall bygger kommunens bostadsbolag systematiskt i trä, dels för att stödja lokalindustrin, dels för att bidra till klimatmålen.

“EU-lagstiftningen riskerar ibland att lägga ett oproportionerligt stort ansvar på Sverige som kolsänka för hela Europa, utan att de ekonomiska och sociala konsekvenserna vägs in tillräckligt. Klimatmålen är viktiga, men de måste vara förenliga med lokala villkor och förutsättningar.”

Peter Egardt (S), KSO, Älvdalens kommun

Klimatpolitik på kollisionskurs

Kommunpolitikerna är eniga om att klimatmålen är viktiga och att skogen har en nyckelroll i omställningen. Men de är lika eniga om att den europeiska och nationella klimatpolitiken inte tillräckligt speglar den lokala verkligheten. Susanne Hansson (S) i Strömsund betonar att gammal skog med låg tillväxt binder mindre kol än yngre produktiv skog och att ett aktivt och hållbart brukande kan ge större klimatnytta än att låta skogen stå. Anna Frej (S) i Vännäs använder begreppet “magical thinking” för att beskriva föreställningen att Sverige och Finland kan lösa hela Europas klimatproblem genom att sluta avverka. Anna-Britta Åkerlind (C) i Örnsköldsvik deltar aktivt i Europaforum Norra Sverige för att nå beslutsfattare i Bryssel – men upplever att det är svårt att nå fram med perspektiv grundade i ett aktivt, hållbart nordiskt skogsbruk.

Brukande, bevarande och den pragmatiska verkligheten

Den nationella skogsdebatten präglas av skarpa positioner, men i kommunerna råder en annan verklighet. Här beskriver politikerna en pragmatisk vardag där brukande och bevarande inte är varandras motsatser – men där regelverkens utformning skapar reell friktion.

Lokal pragmatism

Ett av de tydligaste fynden i intervjumaterialet är att den politiska polarisering som präglar skogsdebatten på nationell och europeisk nivå i stort sett saknas i skogskommunerna. Lokalt råder en påfallande pragmatism. Kommunledarna – oavsett partifärg – beskriver skogen som en resurs som måste brukas med omdöme och naturvärden som måste respekteras. Det är inte en fråga om antingen/eller. Det är en fråga om hur.

Regelverken i praktiken

Ingen av de femton intervjuade ifrågasätter behovet av naturvård eller biologisk mångfald. Vad de ifrågasätter är hur regelverken fungerar i praktiken. Artskyddsförordningens tillämpning är det vanligaste exemplet. Stefan Dalin (S) i Timrå beskriver hur artskyddet kan stoppa viktiga industrisatsningar och skapa en osäkerhet som hämmar investeringsviljan. Ulrik Dahlgren (S) i Storuman – ordförande i Tärna-Stensele allmänning med 50 000 hektar under förvaltning – pekar på att fragmenterade, utspridda reservat skapar mer problem än stora, sammanhängande avsättningar med tydliga spelregler. Lars Altgård (S) i Lessebo lyfter hur artskyddsbedömningar och nyckelbiotoper kan stoppa lokal utveckling utan att kommunen eller markägarna haft möjlighet att påverka processen.

Roland Sjögren (KD) i Lycksele sammanfattar en bred uppfattning: ett aktivt, hänsynsfullt brukande är det mest klimat- och naturvårdseffektiva alternativet på lång sikt. Regler och avgifter som gör det svårare att bruka skogen riskerar att avskräcka nästa generation från att ta över skogsfastigheter.

"Det är ju inte antingen eller, det är ju både och. Vi måste ju ha en produktion i skogen, men vi måste också värna om den biologiska mångfalden."

Susanne Andersson (S), KSO, Kalix

Debattklimat och EU-perspektiv

Anna Frej (S) i Vännäs lyfter en bredare problembeskrivning: hon är starkt kritisk mot en utveckling där skogen i nationell debatt tenderar att framställas som ett landskap för orörd rekreation snarare än aktivt brukande – hon kallar det för "parkifiering". Christina Lidström (M) i Bjurholm och Fredrik Jarl (C) i Gagnef betonar att beslut om artskydd och reservatsbildning fattas för ofta utan systematiska konsekvensanalyser för det omgivande lokalsamhället. Mikael Lothstam (S) i Hudiksvall är kritisk mot att myndigheter ibland omvandlar regleringsbrevens intentioner till en aktivistisk praktik som inte speglar den ursprungliga politiska ambitionen.

På EU-nivå delar kommunledarna en oro för att skogspolitiken riskerar att formas av länder med helt andra naturförhållanden. Christina Lidström (M) uttrycker det konkret: nordliga brukade skogar uppfattas som "vildmark" av sydeuropéer, trots att de i praktiken är landskap där människor levt, arbetat och investerat under generationer. Blerta Krenzi (S) i Avesta och Anna-Britta Åkerlind (C) i Örnsköldsvik efterlyser en EU-politik som respekterar att samma lösning inte kan gälla 27 länder med fundamentalt olika skogliga förutsättningar.

Infrastrukturens dilemma – vem bär kostnaden?

Skogsnäringen är beroende av ett vägnät som till stor del ägs och underhålls av kommuner och enskilda markägare. Kommunpolitikerna är eniga: kostnadsfördelningen är ohållbar och osynlig i nationalräkenskaperna.

Vägnätets bärighetsutmaning

En av de mest konkreta friktionsytorna rör ansvaret för infrastrukturen. Av landets cirka 580 000 kilometer väg är runt 433 000 kilometer enskilda vägar som förvaltas av vägföreningar, samfälligheter eller enskilda fastighetsägare. Nio av tio virkestransporter startar på just dessa vägar. Med allt tyngre fordon ställs allt högre krav på bärighet (BK4-standard), vilket skapar ett tydligt dilemma: en nationell exportnäring, avgörande för hela Sveriges ekonomi, är beroende av lokal infrastruktur vars underhållskostnader i stor utsträckning bärs av kommuner och enskilda markägare.

Kommunerna bär kostnaden

Anna-Britta Åkerlind (C) i Örnsköldsvik konstaterar att skogsindustrin utgör grunden för stora delar av kommunens infrastrukturpåverkan: krav på bäriga vägar, järnväg, sjöfart och flygplats styr i hög grad kommunens investeringsbehov. Pernilla Färlin (M) i Ljusdal lyfter samma logik: om staten tillåter tyngre fordon måste vägarna rustas – men den kostnaden landar lokalt. Christina Lidström (M) i Bjurholm konstaterar att nästan all skog transporteras på väg i hennes kommun, vilket gör vägnätets skick direkt avgörande för näringens konkurrenskraft. Susanne Hansson (S) i Strömsund understryker att återkommande väginvesteringsbehov är ett strukturellt problem för en råvarutung inlandskommun. Roland Sjögren (KD) i Lycksele lyfter hur transportkostnader och infrastrukturbrist bidrar till att inlandsvirke betingar lägre priser, trots hög kvalitet.

Känslan i kommunerna är samstämmig: de subventionerar i praktiken en nationell exportnäring genom att bära en stor del av dess infrastrukturkostnader – utan kompensation och utan att det syns i nationalräkenskaperna. Den nationella planen för transportinfrastrukturen 2026–2037 ökar visserligen statsbidragen till enskilda vägar med två tredjedelar till totalt 30 miljarder kronor och pekar ut BK4 som ett prioriterat mål – men planen är explicit avgränsad till den statliga infrastrukturen och lämnar det grundläggande ansvarsproblemet olöst. Det strukturella gap som kommunerna beskriver – att de bär kostnaderna för en nationell exportnäring utan kompensation – adresseras inte i plandokumentet. Det faktum att Skogsindustrierna, LRF och SKR alla lyft denna brist i sina remissvar bekräftar att frågan är politiskt igenkänd men ännu inte löst.

“Näringen driver på krav på bäriga vägar, järnväg, sjöfart och flygplats. Skogsindustrin utgör grunden för stora delar av kommunens infrastrukturpåverkan.”

Anna-Britta Åkerlind (C), KSO, Örnsköldsviks kommun

Ett nytt kontrakt för skogen – sex konkreta rekommendationer

Baserat på de insikter som framkommit i denna rapport kan vägen framåt sammanfattas i sex konkreta rekommendationer till nationella och europeiska beslutsfattare:

1. **Inför systematiska konsekvensanalyser för lokalsamhället**
   Beslut om artskydd, reservatsbildning och avverkningsbegränsningar måste föregås av konsekvensbedömningar som även inkluderar ekonomiska, sociala och sysselsättningsmässiga effekter. I dag fattas dessa beslut för ofta utan att kommuner och markägare har möjlighet att delta eller påverka utfallet.

2. **Stärk rättssäkerheten för markägare**
   Artskyddsförordningens tillämpning skapar en oförutsägbarhet som urholkar äganderätten och hämmar investeringsviljan. Reglerna måste tillämpas transparent och förutsägbart, med rimlig kompensation när brukandet begränsas av nationella eller europeiska miljömål.

3. **Ta ett nationellt grepp om infrastrukturfinansieringen**
   Staten måste ta ett tydligare ansvar för det vägnät som bär en nationell exportnäring. En modell för samlad finansiering och underhåll av de enskilda vägar som är kritiska för skogens transportkedjor bör utarbetas i samverkan med kommuner, vägföreningar och näringsliv.

4. **Skapa nationella incitament för lokal förädling**
   För att minska råvaruexporten och stärka de lokala värdekedjorna behövs aktiva politiska incitament – skatteincitament, investeringsstöd eller upphandlingskrav – som stimulerar förädlingsindustrins etablering i skogskommunerna.

5. **Säkra kompetensförsörjningen genom samordnade insatser**
   Yrkesutbildning, rekryteringsstöd och statusbyggande för skogliga yrken måste samordnas mellan stat, region, kommuner och näring. Framgångsrika lokala modeller – som naturbruksgymnasiet i Kalix och transportgymnasiet i Ljusdal – bör spridas och ges långsiktiga resurser.

6. **Värna det nationella självbestämmandet i EU-förhandlingarna**
   Sverige måste mer aktivt driva att EU:s skogspolitik utformas med hänsyn till nordliga förhållanden. En enhetlig europeisk reglering baserad på sydeuropeiska skogsförhållanden riskerar att allvarligt skada den svenska skogsnäringens konkurrenskraft och Sveriges möjlighet att bidra till klimatomställningen genom ett aktivt hållbart skogsbruk.

Framtidens
SKOGSNÄRING
Läs mer på framtidensskogsnaring.se